

Tolkebistand ved retssager Kriminalistforeningen

19. april 2018

Disposition

- Præsentation af dagens tolk
- Hvad er tolkens rolle, og hvad er "god" og "dårlig" tolkning?
- Hvordan arbejder den uddannede og kompetente tolk - og hvordan arbejder den ufaglærte?
- Kræver retstolkning nogle særlige faglige eller personlige kompetencer?
- Hvordan sikrer man, at tolken er kompetent?
- Hvad bør man som fagperson være opmærksom på, når der anvendes tolk?
- Hvorfor er det så vanskeligt at skaffe kvalificerede retstolke i Danmark?

Dagens tolk

1971 -

Carina Graversen, dansk-italiensk, opvokset i DK
Bosat i Italien (studier, familie)

2002 -

Cand.ling.merc.(CBS) & statsautorisation (-> 1.1.2016)

Alpha•Lingua, tolke og translatører

Ekstern lektor på CBS og KU (+ privat kursusvirksomhed)

2010 -

Uddannet konferencetolk i italiensk (EMCI)

Medstifter af Translatørforeningens tolkeudvalg

TOLKENS ROLLE

DEN "GODE" VS. DEN "DÅRLIGE" TOLK

Tolken skal oversætte præcist, nuanceret, loyalt og neutralt

Tolken er et redskab i kommunikation mellem to parter

Tolken deltager ikke aktivt eller selvstændigt i samtalen

*Tolken står ikke til ansvar for rigtigheden af det, der bliver sagt,
men for at det bliver tolket rigtigt.*

God tolkning er når:

- ingen bemærker tolken
- samtalen flyder ubesværet mellem samtaleparterne
- parterne ser på hinanden og ikke på tolken
- parterne har tillid til, at det de siger på deres eget sprog formidles korrekt
- tolken er ansvarsfuld
- tolken kender og efterlever etiske og forvaltningsmæssige regler
- tolken kender emnet og de relevante fagudtryk (*sigtet vs tiltalt*)

Dårlig tolkning er det modsatte

DEN UDDANNEDE OG KOMPETENTE VS. DEN UFAGLÆRTE TOLK

- Forberedelse → forudsætning for kompetent tolkning
- Tolken opfatter sig selv som fagperson
- Den kompetente tolk siger nej til opgaver
- Den uddannede tolk ved, at der er "noget på spil"
- Den uddannede tolk er sig sin rolle uhyre bevidst og bestræber sig på at gengive spørgsmål/forklaringer så præcist som muligt
- Den kompetente tolk tager ansvar, afbryder og beder om tid til at tolke, kopi af sagsakter - og pauser

Den ufaglærte tolk har ikke ovenstående kompetencer, bevidsthed eller faglighed

SÆRLIGE FAGLIGE ELLER PERSONLIGE KOMPETENCER

Faglige:

- Fagterminologi og sprog
- Kendskab til og viden om eksempelvis
 - retssystemet, strafferet, straffeproses, udlændinge, asylsystemet osv.
- Beherske tolketeknikker, tolkestrategier, tolkemetode og tolkeetik
- Tavshedspligt

Personlige:

- Ro, robusthed
- Overskud, distance
- Empati
- Være i stand til at skabe et trygt rum
(jf. opsamling symposium den 30. januar 2018)

HVORDAN SIKRES KOMPETENT TOLKNING

- Spørg hvem tolken er inden selve sagen/afhøringen
- Undersøg om tolken har en uddannelse i tolkning/fagsprog
- [Translatørforeningen](#) eller [Danske Translatører](#)
- Undersøg om tolken har erfaring – spørg evt. kolleger om deres erfaringer med særlige tolke
- Kræv af beslutningstagerne at tolkene skal være kompetente

Jf. symposium: Der efterspørges metode og redskaber til at måle tolkekompetencer

HVAD BØR MAN SOM FAGPERSON VÆRE OPMÆRKSOM PÅ, NÅR DER ANVENDES TOLK?

Tænke over, at tolken kan være/er en (højt)uddannet fagperson

Rammer til tolkens arbejde (stol/bord, placering, pauser, lyd)

Forbered tolken mundtligt eller ved at sende relevant materiale

Ofte er tolken den eneste i rummet, der ikke ved, hvad det handler om!

Parterne kan (i retssager) blive ret ophidsede, eller tilhørere/vidner blander sig. Vigtigt at dommeren er opmærksom på, at tolken skal have "plads" til at kunne levere sin ydelse.

Dejligt når en dommer er obs på tolkens situation og sørger for pauser.

Advokater/anklagemyndighed skal have forståelse for tolkens arbejdsmetode og vilkår, især under forelæggelsen og proceduren, og ikke læse op med ekspresfart.

Udlever så vidt muligt kopi til tolken af de dokumenter, der dokumenteres fra.

Tal langsommere når der præsenteres navne, tal og citater.

HVORFOR ER DET SÅ VANSKELIGT AT SKAFFE KVALIFICEREDE RETSTOLKE I DANMARK?

- Ingen uddannelser tilbage (jf. dog EMCI, sprogofficerer, tidl. uddannelser)
- Ingen krav om uddannelse i den offentlige sektor
- Retsplejelovens § 149:

*”Afhøring af personer, der ikke er det danske sprog mægtig,
skal så vidt muligt ske ved hjælp af en uddannet translatør el.lign.”*

- Statsautorisationen og Lov om Translatører er afskaffet

FINE